

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת וארא
שנת תשפ"ד

גליון
מ"א

שיעורי חינוך

יום רביעי פרשת ויצא התשפ"ג - ויליאמסבורג יע"א

• למה צריכים בית חנוך?

בצדיק", ואחר כך יש "אמונה בעצמו"; ואצל ילדים צריכים להחדיר הרבה מאד "אמונה בעצמו", כדי שיגדלו בריאים בנפשם שיוכלו לגדל דורות בבריאות.

הלואי שהוא לא יבוא היום לפתה

מלמד ומורה אסור להם לחשב על ילד שמניח את ראשו על השלחן בשעת הלמודים, ואינו משתתף בשום דבר, ולא מעניין אותו כלום, או על ילד שאי אפשר להסתדר איתו: 'הלואי שהילד הזה לא יבוא היום לפתה...' - אם אומרים את זה על ילד, אז אני אומר למלמד "הלואי שאמה לא תבוא!" כי מניתי אותך למלמד רק בשביל הילד הזה, הילדים האחרים שכן מקשיבים, הם לא צריכים אותך, הם יכולים להסתדר בלי מלמד, העקר שבשבילו ממנים מלמד ומורה הוא בשביל הילדים שהם קשים ואי אפשר להסתדר איתם.

אני אומר למלמדים תמיד: הילד שלומד בהתמדה גדולה, הוא מגיע תמיד בזמן, והוא ממש לב זהב - הוא היה עושה הכל גם בלעדיו! המעלות שלו אינן קשורות אליה כלל, אתה יכול ללכת הבייתה והילד ימשיך להגיע בזמן וללמד לבד; אלא אותו ילד שאי אפשר להסתדר איתו, הוא 'פלומניק'... - בא נראה מה אתה יכול לפעל, בא נראה אם אתה יכול להכניס איזו חיות בילד!

אי אפשר למד ילדה לפי הידיעות שלה בלמודים, ובזה יהיה תלוי אם היא ילדה טובה או לא; היא לא נהיית ילדה טובה אם היא יודעת את הלמודים, ולא נהיית ילדה חלשה אם היא לא יודעת את הלמודים.

את זה צריכה המורה להכניס טוב לראש 'אני לא יכולה למד את הילדות לפי רמת הידיעה וההבנה בלמוד שאני מוסרת', - חס ושלום! כל הילדות הן בנותיו של השם יתברך, כל הילדות הולכות בעזרת השם יתברך להתחנן ולהקים בתים יפים.

להחדיר בבנות אמונה

העקר מה שצריכים להחדיר בבנות, הוא דברים שישארו בהן לכל החיים שלהן, לדוגמה: אמונה, מדות טובות וכבוד אב ואם.

אני לא רוצה שבבית החנוך שלנו יפרידו שהמורות שמלמדות השקפה, נביא ופרקי אבות, הן ידברו מהשם יתברך, ושאר המורות שמלמדות למודי חל, חשבון, תפירה ובשול, לא ידברו מהשם יתברך, חס ושלום! בנדאי שמחלקים את היום ללמודים שונים וכמה מורות, המורה הזאת מלמדת את הלמוד הזה ומורה אחרת את הלמוד האחר, אבל כל המורות צריכות להחדיר בילדות אמונה.

מה פרוש אמונה? - אמונה מתחלקת לשלושה חלקים; יש אמונה בהשם יתברך, יש

בעזרת השם יתברך מובא לפניכם שיעור נפלא שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים בויליאמסבורג ביום רביעי פרשת ויצא התשפ"ג.

למה צריכים בית חנוך?

אני רוצה לתת קצת חזק למלמדים ולמחנכים, להתרענן קצת, שלא נשכח מהי המטרה שלנו; לזכר למה פתחנו את המוסדות ומה אנו רוצים לפעל עם הילדים שלנו. ונדבר הן מהתלמוד תורה והן מבית החנוך.

אתחיל קדם עם בית החנוך: האמת היא שלא צריכים בית ספר, בית ספר הוא דבר מיותר, זה דבר חדש, לפני המלחמה לא היו בתי חנוך לבנות! כשהרבי הקדוש מסאטמאר זכותו יגן עלינו הגיע לאמריקה הוא ראה שכאן הוא עולם חדש, יש בתי ספר לבנות, והוא צם ובכה להקדוש ברוך הוא כדי שידע האם לעשות זאת גם, עד שהוא הבין שכאן צריכים באמת לעשות בית חנוך לבנות. והוא אמר שזה הדבר הראשון שהוא משנה מאבותיו.

ואם כבר כן עושים בית חנוך, אז אי אפשר סתם להושיב מורה עם ילדות ולא לעשות כלום, כי אם אין מה לעשות מתחילים להתחצף, ולכן קובעים סדר מה לעשות עם כל שכבת גיל, אבל צריכים לזכר שהלמודים הם לא העקר, ואפילו שילדה לא תלמד כלום לא יקרה שום דבר.

• למה צריכים בית חנוך?

אני בא ללמד אתם אמונה, אני בא ללמד אתם כבוד אב ואם.

אני דורש מכל המלמדים והמורות: שבכל יום ידברו קצת מ'כבוד אב ואם'.

כמה שמדברים מכבוד אב ואם זה לא מספיק; הרבה פעמים חושבים שצריכים להגיד חדושים והיות ואין לנו תמיד חדושים לא מדברים מזה, אבל האמת היא שלא צריכים חדושים, רק חוזרים ואומרים עוד פעם ועוד פעם: "צריכים לדבר יפה יפה אל אמה", כל מורה צריכה לדבר לפי השפה וההבנה של שכבת הגיל שלה, לילדים מאוד קטנים אומרים: "לאא, אסור להגיד לא", "אסור לאא להתכופף".

איך נותנים מלה טובה?

אם מדברים מ'כבוד אב ואם', כדאי שיהיה לנו מוסד! אם מדברים שצריכים להזהר לא לפגוע בילד אחר, כדאי שיהיה לנו מוסד! אם זוכרים לתת לכל ילד מלה טובה, כדאי שיהיה לנו מוסד!

מלים טובות פרושו שאוהבים את הילד, חושבים טוב על הילד, מתחילים להעריך את הילד, ואומרים לילד: "אני מתפעל מאוד מהדבר שאתה עושה!"

אי אפשר להגיד מלים טובות מזיפות, יש מהצנות שנותנים מלים טובות, אבל לא אמיתיות - זה גורם לבחילות, זה גורם להקיא. אני מכרח להגיד את זה, ואני מקווה שאף אחד לא פגע שאני אומר את זה ברבים, אני מדבר את מה שאני צריך לדבר; אני שומע על זה מהילדים, ילדים הרי כותבים אלי כל הזמן, והם כותבים לי את המלים הטובות שאומרים להם, והם מעצמם כותבים לי כמה המלים מזיפות, מלים טובות מזיפות לא מועילות כלום, כי אם אתה לא אוהב את הילד ואתה סתם דוחף את עצמך להגיד איזה מלה על הילד, זה לא שווה כלום!

מהי הדרך הנכונה לתת מלים טובות? - רק אם באמת מעריכים את <<<<

מה פרוש: "את הילד הזה תשים בצד!" - אולי תלך אתה לצד?!

מורה כתבה לי בשבוע שעבר שהיא מרגישה שילדות מסומות לא מעניינות בלמוד שהיא מלמדת, והיא שאלה אותי אם היא יכולה להגיד בכתה: "מי שרוצה לבוא שתבוא, ומי שלא רוצה לבוא שתלך הביתה!" אמרתי לה: "לא לא!"

את הנסח - "מי שרוצה לבוא שיבוא ומי שלא רוצה שילך הביתה" - הייתי אומר למלמד או למורה שלא מטפלים בילדים הקשים, הייתי אומר להם, אם אתה לא רוצה לעבד עם הילדים הקשים אתה יכול ללכת הביתה, אני לא מכריח אותך להיות כאן מלמד, אם תלך הביתה אף אחד לא יכעס עליך, ואף אחד אפלו לא יתגעגע אליך... מניתי אותך במיוחד לילדים האלו שאינם מעניינים להשתתף בלמודים, אתה יכול לעשות להם מענין בלמודים! - אם התשובה היא כן! טוב מאוד, כל הכבוד, אבל אם אתה לא יכול להצליח בזה, אתה לא יכול לעשות את זה מענין - אז לא! גם אני לא יכול לעשות הכל.

לקבל תשומת לב מהילדים

מאיפה אתה יודע שהילד הזה לא מענין בכלום? כי הוא לא מחיך אליך?!... - לא פתחו מוסדות כדי שהמלמדים והמורות יקבלו תשומת לב מהילדים, שיתבוננו בילדים איזה ילדים אויזים מהמלמד ואיזה לא, אילו ילדים הם החסידים שלי ואילו לא... אוי ואבוי לי אם זוהי הסבה שהמורה באה לבית החנוך, לקבל תשומת לב מהתלמידות, והיא כן אוהבת אותי כי הקשבתי בשקט ושמעתי שהיא אומרת שאני חמודה וש'פולנית לא אוהבת אותי, אוי ואבוי אם המורה זקוקה לכבוד מהילדים.

לא צריכים להגיד חדושים!

מלמד ומורה צריכים לחשב: אני בא ללמד עם הילדים של השם יתברך, אני בא ללמד אתם הלכות,

למה אתה מדבר נגד הילדים שלך?!

כשהייתי מלמד בכתה ט', בתחלת השנה קרא לי המלמד של פתה ח' לצד ועבר אתי על כל רשימת התלמידים, על כל ילד הוא אמר לי את דעתו, "הילד הזה הוא ממש המצטיין", "הילד הזה הוא בסדר", "הילד הזה הוא חלק מהרהוט", "הילד הזה תשאיר בצד, כשהוא בא - הוא בא, וכשהוא לא בא זה עוד יותר טוב...". בשעה שהוא דבר אלי חשבת לי לעצמי: 'אני לא מבין מה קורה כאן, אם הילדים האלו היו הילדים שלך גם היית מדבר כך אל המלמד החדש שלך? למה אתה מדבר נגד הילדים שלך? - והשם יתברך עזר לי שדווקא עם הילדים האלו הצלחתי, הם נשארו התלמידים שלי, כל השמות שאמרו לי שהם הרהיטים והכסאות של הכתה, אתם הצלחתי.

אני לא רוצה שאצלנו בהיכל הקדוש ובבית פיגא יהיה כזה דבר; וכשאני מדבר אל המלמדים בויליאמסבורג, אני מדבר לכל הצוות של המוסדות, בויליאמסבורג, בקריה, בקרית יואל, בירושלים ובטבריה. אין כזה משג להגיד על ילד: "אותו תשאיר בצד!" - אם אתה רוצה אתה יכול להגיד למלמד השני: "כשאני למדתי הוא לא היה בעניינים, אולי אתה תמצא את השפה אתו וכן תוכל לרומם אותו".

אותו דבר בבית החנוך: מהמשדד אי אפשר להודיע מראש למורה: "את התלמידה הזאת תשאיר בצד, אין אל מי לדבר", למה להגיד ככה?! אפשר להגיד: "למורה הקודמת לא הייתה דרך איך לדבר אתה, אולי אצל החדשה וכדומה היא תהיה מיחדת מאוד!"

תגרמו שיהיה מענין לכל הילדים

אם השעור בפרקי אבות לא היה מספיק מענין לבת הזאת להקשיב, זה עדין לא אומר שאין מה לעשות עם הילדה הזאת, יכול להיות שבתפירה היא תהיה מיחדת מאוד, יתכן שבדברים האחרים היא תהיה מיחדת מאוד.

• למה צריכים בית חנוך?

לעצמם ממני, אז זו הבטחה של המלמד ושל המורה, שהם כן מדמינים, כי אין כזה דבר. זה ברור וחד! וכזה אין הכדל בין בנים ובנות, גדול וקטן, אף ילד לא בא לתלמוד תורה כדי להציק לי.

חייבים לעמד על כן שיהיה דרך ארץ, אבל אסור לקבל את זה כסכסוך אישי, כאלו הילדים רוצים לפגע בי. לא כל דבר שהילדים עושים חייבים לראות, לדגמה אם אומרים: "כלם מוציאים את הספרים", ואחד נשאר לחלם, והוא לא מוציא את הספר שלו, זה לא נקרא חצפה, מי אומר שחייבים לשים לב לזה? או כשילד פורץ בצחוק - גם לזה לא צריכים לשים לב תמיד. אבל אם מבחינים בדבר שזו חצפה, צריכים לעצור את זה כי דרך ארץ מכרח להיות.

מי אומר שהבחור הזה מחצף?!

אמא שלי ספרה לי שפעם זרקו בחור משיבה כי צלם תמונה מהמגיד שעור שלו, לא עם טלפון אלא עם מצלמה רגילה, המגיד שעור התרומח, הוא התחיל לצעק על הבחור: "מחצף", נתן לו סטירות, וזרק אותו מהשיבה. אמא שלי שאלה אותי: "מה אתה אומר על זה?" אמרתי לה: אם זה היה קורה אצלי, הייתי אומר לבחור: "תמחק את התמונה, ואל תעשה את זה עוד פעם", מי אומר שצריך לעשות מזה חצפה?! אבל אם המגיד שעור כבר קרא לזה 'חצפה', צריכים לכופף את הראש וללכת לבקש סליחה מהמגיד שעור, כדי שהבחור יתנהג בדרך ארץ בשיבה.

אני אסיר תודה לכל המלמדים ולכל אנשי הצוות שמחדירים אמונה בילדים; אני מקבל עליכם כל הזמן דשי"ם חמים, ואם אני מדבר קצת חריף ונתקף זה רק כדי לחזק.

יעזר השם יתברך שתהיה לכם הרבה הצלחה, אמן.

שיש בורא לעולם, ושאר הלמודים, ואפלו פרשת השבוע - לא נורא אם ילד לא קולט את זה.

אל תחשבו שאם נותנים מלה טובה אחת לילד הוא כבר נבנה... לא נבנים ממלה טובה אחת; אני יושב עם בחורים שנים ארוכות, ואני נותן להם הרבה מלים טובות והם לא נבנים; כי לתת בטחון עצמי באדם לוקח שנים על גבי שנים, אבל צריך לעשות את זה לאט לאט; בכל שנה הילדים נבנים עוד ועוד.

אף ילד לא בא כדי להציק לי!

על דבר אחד צריכים לעמד בתקף: שיהיה 'דרך ארץ' בכתה. אם המלמד מדבר על התנהגות בדרך ארץ, אז יש דרך ארץ; צריכים לדבר על זה.

אבל צריכים לדעת שלא כל דבר קטן נקרא חצפה, אם ילד מתייך לעצמו כשהמלמד או המורה מדברים, זה לא נקרא שהילד רוצה לעולל משהו למלמד. אם מלמד רוצה שזה מכעיס אותו או שזה מפחיד אותו כשילד מתייך לעצמו, הוא צריך לעבר עוד פעם על היסודות של המלמדות; כי אחד מהיסודות המרכזיים של להיות מלמד או מורה הוא, שידעו ש"אף ילד לא בא כדי להציק לי", אין כזה דבר שילד בא לתלמוד תורה או לבית החנוך כדי להתחיל אתי, אין כזה דבר שבחור בא לשיבה כדי להתחיל אתי! צריכים לזכור זאת היטב; הוא עדין ילד! אם הוא לא מצית לי והוא מתייך לעצמו, הוא לא רוצה להציק לי, ואם תשאל אז למה הוא מתייך? - זה יכול להיות מפמה סבות, יכול להיות שהוא צריך תשומת לב והוא לא מקבל אותה בדרך הנכונה, יכול להיות שהוא פשוט עיף, או שמציק לו משהו, או יכול להיות שהוא פשוט לא רגיל שאומרים לו מה לעשות, וכאן הוא המקום הראשון שאומרים מה לעשות, אף אחד עוד לא חנך אותו, ולכן אני אגיד לו פעם ועוד פעם, עד שזה יחדר בו, ואני אחפש בו דברים טובים כדי לשבח אותו.

כל זמן שמלמד או מורה חושבים ש"שני הילדים האלו תמיד צוחקים

הילד הזה בדבר הזה שהוא באמת מצטין בו אומרים לו את זה בכנות, אומרים לילד: "אני מתפעל מאוד מהדבר שאתה עושה!" - ובאמת אני מתפעל מזה! אחד מצטין שבכל פעם הוא מנשק את המזוזה, אחד מצטין בזה שהוא נזהר לא לפגע בילד אחר, ואצל הבנות ישנן בנות שמצטינות בצניעות.

אבל אי אפשר לגשת לילדה שהולכת עם בגד עם צנארון פתוח, או שהולכת עם שער עד לרצפה, ולהגיד לה: "את לבושה מאוד בצניעות!" "השער שלך כל כך צנוע!" הילדה הזאת הרי יודעת בעצמה שהיא צריכה לתקן את הצניעות שלה, רק עכשו קשה לה. במקום זאת צריך לחפש בילד משהו יפה שהוא אמתי, ובטוח שיש על כל ילד דברים מאוד יפים.

באתי לכאן כדי לבנות את ילדי ישראל!

מלמדים ומורות צריכים לחשב: 'בשביל מה באתי לכאן? באתי לכאן לבנות את ילדי ישראל', איך בונים את ילדי ישראל? על ידי שמחפשים בכל אחד משהו טוב, ולתת לכל אחד מלים טובות אמיתיות.

כמוכן שאי אפשר הרי לשבת כל היום עם הילדים ורק להגיד להם פעם ועוד פעם: "אתה ילד כל כך טוב", "אתה ילד כל כך טוב", "אתה ילד כל כך טוב", כי הילדים יתחילו להתחצף, אז מחלקים את היום, קצת מתפללים, אומרים קצת תהלים, לומדים קצת פרקי אבות, קצת נביא, לומדים מקצועות קדש וחל, כתיבה וחישוב, אבל אסור לשפח את הנקדה העקרית של בית החנוך, זה לא בית ספר ממשלתי, למה צריך בכלל את בית החנוך? זה מיעד רק שיהיה לבנות מקום לבוא עד שיגדלו ויתחננו, ברוך השם שמחנתנים את הילדים כשהם עדין טובים, צעירים וטהורים, הכי טוב שיכול להיות, ולא יקרה כלום אם הם לא ידעו את כל הדברים שלומדים, ולא ידעו לכתב אותם במדויק, העקר שייכנס בהם

איך שומרים על הילדים ביראת שמים, כשהמשפחה מסביב שונה?

שאַלָּה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

גדלתי ברוך השם בבית חם כשר וחסיד, הורי חנכו אותנו מאוד טוב להיות גאים עם היהדות. אבל אחרי החתונה מצאתי את עצמי בנסיון, אשתי ברוך השם מאוד טובה ויראת שמים, אבל במשפחה לא כל כך מקפידים על דברים, עסוקים בהרבה שטויות, כמו סמראטפונים, רשתות חברתיות וכדומה. אני מתאמץ להחזיק את עצמי ביראת שמים וברוח חסידית, אבל קשה לי מאוד להיות אצל חמי בבית ולהיות שונה מכלם, ואני לא יכול להשתתף במה שהם מדברים ומשוחחים, זה בשבילי נסיון קשה. כל אחד יושב עם הכלים ושולחים דברים אחד לשני, ואני מרגיש כמו יוני בסבה, אולי יש לראש הישיבה עצה בשבילי?

במיחד קשה לי בשמראים שם וידאו לכל המשפחה, והילדים גם רוצים להשתתף, איך שומרים על הגדרים חזקים, בלי לזלזל במשפחה?

י"שר ב"ח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פ"רשת וישלח, י' כסלו, שנת ה'תשפ"ב

לכבוד ... גרו יאיר

אתה שואל שאלה מאוד רגישה וחשובה, כי מצד אחד צריכים לשמור על שלום, שלא לריב עם המשפחה ולא לזלזל בהורים, ומצד שני צריכים לשמור על עצמנו שנשאיר עם יראת שמים, וגם צריכים לשמור על הילדים שיגדלו עם יראת שמים.

רבנו ספר לנו ספור כזה כמו שיש לך, מחכם שלא רצה לאבד את ילדיו. רבנו ספר (ספורי מעשיות, מעשה ג', מחגר) פעם אחת היה חכם אחד. והקיסר מהמדינה היה אפיקורס גדול, ועשה את כל המדינה לאפיקורסים. והלך החכם וקרא את כל בני משפחתו. ענה ואמר להם: "הלא אתם רואים שהקיסר הוא אפיקורס גדול ועשה את כל המדינה אפיקורסים, וקצת ממשפחתנו עשה גם כן לאפיקורסים. כן נפרש אל המדבר כדי שנשאיר בהאמונה בהשם יתברך", והסכימו עמו. ועשה עגול סביבותם, שלא יוכל שום אחד להתקרב אליהם.

מוה"ר א"ש אומר (נהרי אפרסמון) העגול הוא האמונה הקדושה, שעליה נאמר (תהלים פ"ט, ט): "ונאמונתך סביבותיך"; כשאדם מסבב עם אמונה - אף אחד לא יכול להרע לו, כי לקלפות ולמזיקים יש שליטה רק כשהאמונה נחלשת, אז יש להם פתח להכנס אל האדם, אבל מי שחזק באמונה - אף אחד לא יכול להרע לו.

כמו כן עגול הוא סמן של אחדות, כשעושים מעגל חזק, חיים בשלום, חיים באהבה, מותרים אחד לשני, לא רבים - אז אין לרע שליטה, אזי אף אחד לא יכול לשבד את הבית. כפי שחכמינו זכרונם לברכה אומרים (מנחותא נצבים, א): "בנהג שבועלם, אם נוטל אדם אגדה של קנים, שמא יכל לשברם בבת אחת, ואלו נוטל אחת אחת, אפלו תינוק משברן". אם אוגדים כמה מקלות ביחד אי אפשר לשבד אותם, אבל אם לוקחים מקל אחד בנפרד, אפלו ילד יכול לשבד אותו.

זוהי העצה עבורך ועבור כל ההורים שרוצים לשמור על הבית שהילדים ישארו שמורים וכשרים, צריכים לעבד הרבה שיהיה שלום בית, זה היסוד של הבית. אנשים חושבים ששלום בית הוא דבר יפה, מסתכלים על זה כעל משהו חדשני של זמנינו, כעל משהו שהוא לא דווקא יסוד בחיים, אבל זה לא כך, שלום בית הוא הדבר הכי חשוב ליהודי, אי אפשר לגדל ילדים אלא עם שלום בית; ילדים שבאים מבית שיש שם מעגל חזק, האבא והאמא אוהבים אחד את השני - גדלים כשרים ובריאים, ואם רבים חס ושלום - זה הדבר הכי גרוע עבורם.

ילדים יודעים ומרגישים אם יש אהבה בין ההורים, אי אפשר להציג, אי אפשר לרמות אותם, הם יודעים זאת עוד יותר טוב מההורים בעצמם, וזהו דבר הכי חזק עבור עתידם.

לכן, אם אתה רוצה לשמור על ילדיך - תראה לעשות מה שהחכם עשה, תעשה עגול סביב המשפחה שלך; ראה שתהיה אהבה, תבלה בבית עם אשתך וילדיך, זה שנה יותר מהכל. ילדים שמבלים עם ההורים לא צריכים וידאו, כמו כן תדבר בבית מהשם יתברך, תספר ספורי תפלה, ספורי השגחה פרטית, תשוחח בסעודות השבת מהשם יתברך - כך תהיה שמור מרע ויהיו לך דורות יפים ונאמנים.

השם יעזר שתצליח בכל העניינים.

...

(עצתו אמונה פרשת וישב תשפ"ב)

לקבלת הנליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיוזק (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / ארגנטינה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיוזק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיוזק יומי chizikyomi@gmail.com